

אמרי שפר "דנח"

מתוך "ליקוטי שמואל"

מלקט שמואל אייזיקוביץ

eisikovits1@gmail.com

"אדם לעמל יולד" – הקב"ה חפץ במעשינו ועבודתנו, עבודה המזככת גם את הגוף וגם את גשמיות העולם. נשלחנו לעולם כדי להפוך את החושך לאור, את המר למתוק. כשאנו יוצאים לעבוד, עוסקים בחיי שעה, פועלים פעולות גשמיות ומתעסקים עם צורכי הגוף – אולם כל זה מתוך יראת שמים, על פי תורתנו הקדושה – אנו מקיימים בהידור את ההוראה הנצחית "בכל דרכיך דעהו": לא רק בבית הכנסת ובבית המדרש, בישיבה או בכלל, כי אם בכל התנהלות חיינו, בבית ובעבודה, באזור מגורינו ובכל מקום בו נהיה.

אדם רשאי לתבוע את חברו, בנוסף על נזקים גופניים או פיזיים, גם על נזקים נפשיים ורגשיים - ובמיוחד על הלבנת פניו ברבים! (ראה הלכות נזיקין של הרמב"ם, ג'1, ג'6)

אומר היה הרה"ק רבי אהרן מטשרנוביל זיע"א (נלב"ע ח' בכסלו תרל"ב) עיקר החיים לעסוק בתורה ובמעשים טובים, דווקא בזמנים שרוב האנשים פנויים מעסק התורה היינו בערב ש"ק ובערב יו"ט ובחופה"מ. וזה שכתוב: "עת לעשות לה' הפרו תורתך" אימתי שעת הכושר לעשות לה' ונחת רוח להשי"ת בתורה ובמעשים טובים שלך? בעת שאתה רואה "הפרו תורתך" – בזמן שרוב העולם בטלים מתורה, אזי אתה חזק ואמץ לעבוד לה' בכל כחך ושכרך עצום מאוד.

אופן נתינת הצדקה - נותנים בסתר, שלא יתבייש העני (טור שולחן ערוך יו"ד סי' רמ"ט ס"ט). וכך דרשו את הכתוב (דברים טו, י) "נתן תתן לו" - "לו" בינך לבינו (ספרי שם). ועוד דרשו חכמים הכתוב (קהלת יב, יד): "כי את כל מעשה האלקים יבא במשפט על כל נעלם אם טוב ואם רע", מה "אם טוב" (משמע אף על הטובה מביא במשפט) - זה הנותן צדקה לעני בפרהסיא (חגיגה ה.).

אין מהראוי שההשקעה בטיפוח ההופעה החיצונית תמצא את מקומו בכותלי הישיבה. נקיות - כן, כאחד השלבים בדרך לפסגה, כמובא בברייתא של התנא פנחס בן יאיר, אך תוספות של טיפוח ופיתוח גופני - לא!

"אין ראוי לאדם, כשירצה דבר מה מאנשי ביתו, שיכריחם על צד האונס והניצוח, אף כי הוא מושל בהם. אבל ישתדל לפתות אותם על מה שירצהו, בתכלית מה שאפשר, כדי שיתעוררו לזה מעצמם. כי זה הוא יותר טוב משיעשו זה על צד האונס וההכרח. ראה כמה הרבה יעקב דברים עם רחל ולא, כדי שיתרצו בטוב לב, ואף על פי שהקב"ה ציוה לו שישוב לביתו" (רבנו השל"ה הקדוש)

אם אדם אכל מאכלים והקיא לפני שבירך ברכה אחרונה, אם יתכן שלא הקיא את הכל רק חלק ממאכליו, חייב לברך ברכה אחרונה כל שהוא תוך זמן שיעור עיכול.

אם אכל קודם הסעודה דברים שאינם טעונים ברכה בתוך הסעודה, כגון ירקות, תפוח אדמה, אורז וכדומה, שדיניהם שנפטרים בברכת המוציא כשנאכלים בתוך הסעודה, א"כ כשבירך עליהם קודם הסעודה אין ברכתו מועילה כלום לגביהם אפילו אם בדעתו לאכלם בתוך הסעודה, וא"כ אינם קשורים לסעודה כלל, ולכן צריך לברך ברכה אחרונה עליהם לפני הסעודה (מ"ב שם אות ב.)

אם אכל תבשיל מזונות כגון אטריות, קוגל לוקשן, דייסה, שדינם שנפטרים בברכת המוציא, אזי אם רוצה ליטול ידים לסעודה, צריך קודם לברך ברכה אחרונה עליהם ואז ליטול ידים, אף אם רוצה להמשיך לאכלם בתוך הסעודה (שער הציון סי' קע"ו סק"ה), ובדיעבד אם לא בירך

אחריהם , כל שהוא עדיין בתוך הסעודה ואינו אוכלם בתוך הסעודה , יברך אחריהם 'על המחיה' בתוך הסעודה (ש'ו"ע הרב סי' י' קע"ו ס"ב), וכשכבר בירך ברכת המזון , בדיעבד נפטר מברכת 'על המחיה' (מ"ב שם סק"ב.)

אם מסופק אם בירך ברכת 'בורא נפשות' אינו חוזר ומברך, מפני שהיא תקנה מדרבנן וספק ברכות להקל (ע"פ מ"ב סי' ר"ט סק"י).

אם מסופק אם בירך ברכת 'מעין שלש', דעת המחבר שברכת מעין שלש אינו אלא מדרבנן ולכן במקום ספק אינו מברך משום ספק ברכות להקל (שו"ע סי' ר"ט ס"ג.)

אמר אלברט איינשטיין: "יש שתי דרכים להתבונן בעולם – או שלא רואים שום נס, או שהכל נס."

אמר האדמו"ר רבי יצחק מאיר מגור זצ"ל: כאלה הם הבריות, מהפכים את פני הדברים וגורמים סבל לעצמם. פרנסה – בידי שמים ויראת שמים – בידי אדם, עמלים אנשים להשיג פרנסה ויראת שמים – משאירים בידי שמים, אומרים השם יעזור, אולי יהפכו את הדברים וייטבו לעצמם.

אמר ר' יהושע בן לוי לא נבראו רעמים אלא לפשוט עקמומיות שבלב שנאמר (קהלת ג) "והאלוקים עשה שיראו מלפניו", מבאר המרש"א משום שהרעם הוא דבר מחריד ביותר ואין ידוע בו תועלת לעולם משום הכי קאמר שלא נבראו אלא לפשוט והינו להחריד הלבבות שיחזרו בתשובה (מהרש"א ברכות נט, א).

בחור שעסוק בתכשירי טיפוח למיניהם והקפדה על דגמי הנעליים, בחור שמשקיע בסירוק מוקפד של הפיאות והשיער בדקדוק על כל קוצה של קווצת שיער, בחור כזה מסגל לעצמו בהשקעה מרובה ערכים נוספים מלבד ערכי האמת והנצח. בחור שחייב להיות מעודכן בכל תנועה פוליטית ומדינית או מוכרח להכיר כל להיט של כל זמר, אינו פנוי לדברים החשובים באמת. בחור המפתח כושר גופני ומשקיע בכך זמן ומשאבים מפנים ערכים אחרים על חשבון הרוח והנשמה.

בספר רזין דאורייתא מביא שכתוב ב"מדרש פליאה" ישראל אינם יודעים השכר המגיע להם עבור נקיות המנעלים בערב שבת שנאמר בשיר השירים "מה יפו פעמך בנעלים וגו' הה"ד (ישעיהו כב יב) ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח ולחגר שק, והביא לפרש בזה בשם הרה"ק מאפטא זיע"א דכאשר יבוא אדם לאחר פטירתו לבי"ד של מעלה ואין בידו כי אם מצוה קטנה אחת שניקה את מנעליו לכבוד שבת והוא רואה איך מרבים לו שכר על זה, אז במר תיילל נפשו על עוזבו את שאר המצוות הגדולות והקטנות והפסד השכר עליהם וזהו כוונת המדרש מה יפו פעמך בנעלים כשיראו את השכר על זה אזי יהיה ביום ההוא לבכי ולמספד ולקרח ולחגר שק.

ברכת אב ואם קרובה להתקיים, דמברכים מלב ונפש כרחם אב על בנים, ולכן יש לאדם להתאמץ מאד לקבל ברכת אביו ואמו. (ב'פלא יועץ') (ערך ברכות)

בשעה שאדם יושב ואוכל, עליו לדעת כי השולחן קולט כל דיבורו אשר מדבר, ואשרי האדם ששולחנו קולט דברי תורה הנאמרים עליו בשעת הסעודה, כי לעתיד, יביאו את השולחן לפני ה', ויביע כל מה שקלט כמו שכתוב וידבר אלי זה השולחן. אשרי מי שהשולחן שלו יביע דברי תורה לפני ה' וחס וחלילה שלא יהיה להיפך ואשרי הזוכה.

גם אדם ירא שמים יכול לאכול סופגניות שלא בסעודה ולברך מזונות ועל המחיה, ורק בסופגניות שאינן מתוקות טוב להחמיר לאוכלם תוך סעודה (שו"ת אך טוב וחסד).

גם כשאין לו ליתן לעני, יפייסנו בדברים, ויראה לו לבו הטוב שרצונו ליתן לו, אלא שאין ידו משגת (טור שולחן ערוך שם ס"ד), ונותנים שכר על הדיבורים הטובים כפי שכתוב (דברים טו, י): "כִּי בְגַלְלֵהְךָ הַדְּבָר הַזֶּה יִבְרַךְ ה' (" 'ספרי) , בגלל הדיבור יברכך (מלבי"ם).